

Huvudman

AB Borås Kristna Skola, org. nr. 559293-5042
info@bks.se
Nisse.sjolin@bkskola.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Borås Kristna skola i Borås kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 7 juli 2023.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) AB Borås Kristna skola att senast **den 18 september 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd, skolans hantering av betygskatalogen, undervisning av legitimerade och behöriga lärare och syfte och centralt innehåll i ämnet svenska som andraspråk. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om AB Borås Kristna skola inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

AB Borås Kristna skola ska vidta följande åtgärder

Särskilt stöd

1. Se till att beslut om anpassad studiegång utgår från ett utrett och konstaterat stödbehov. Samtliga utredningar som ligger till grund för aktiva beslut om anpassad studiegång ska ges in till Skolinspektionen i samband

med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7, 9 och 12 §§ skollagen).

2. Se till att det i beslut om anpassad studiegång framgår vilka avvikelser (avseende ämnen och omfattning) som görs från den ordinarie timplanen samt motivering för sådana avvikelser. Samtliga aktiva beslut om anpassad studiegång ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 12 § och 29 kap. 10 § skollagen samt 31 och 32 §§ förvaltningslagen (2017:900)).
3. Se till att det i åtgärdsprogram framgår vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Samtliga aktiva åtgärdsprogram ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 9 § skollagen).

Skolans hantering av betygskatalogen

4. Se till att den eller de som beslutar om ett betyg daterar uppgiften i betygskatalogen och förser uppgiften med egenhändig signatur eller i förekommande fall författningsenlig elektronisk signatur (7 § Skolverkets föreskrifter [SKOLFS 2011:123] om betygskatalog).

Undervisning av legitimerade och behöriga lärare

5. Se till att eleverna i årskurs 1-6 ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare i ämnena engelska, svenska, matematik, samhällskunskap, historia, geografi, religion, fysik, kemi, biologi, idrott och hälsa, bild, musik, och teknik, om huvudmannen inte har rätt att tillämpa en undantagsregel. Inkom med en sammanställning av vilka lärare som undervisar i vilka ämnen samt i vilken mån de har lärarlegitimation och ämnesbehörighet för den undervisning de bedriver. Om en undantagsregel har tillämpats ska detta anges (2 kap. 13, 17-18 §§ skollagen).

Syfte och centralt innehåll i ämnet svenska som andraspråk

6. Se till att de elever som bedöms utifrån kursplanen för ämnet svenska som andraspråk också ges undervisning i ämnet svenska som andraspråk. Av huvudmannens redovisning ska det framgå hur undervisningen i ämnet svenska som andraspråk omfattar ämnets syfte och centrala innehåll för de årskurser det finns elever som läser ämnet svenska som andraspråk (5 kap. 14-15 §§ skolförordningen (2011:185)).

Avhjälpta brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar som avser förvaring av nationella prov, extra studietid, garanterad undervisningstid i ämnet idrott och hälsa, det centrala innehållet i slöjdundervisning, individuella studieplaner för nyanlända elever,

undervisande lärare i musik årskurs 1, studie- och yrkesvägledare och tillgång till elevhälsa.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:349) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Borås Kristna skola grundades 1992 och drevs fram till höstterminen 2022 av stiftelsen Anden o Ordet. Från och med höstterminen 2022 har AB Borås Kristna Skola tagit över skolverksamheten från moderstiftelsen, Stiftelsen Anden o Ordet.

Skolinspektionen inledde med anledning av huvudmannabytet våren 2023 en tillsyn under första verksamhetsåret av Borås Kristna skola. I tillsynen kontrollerade Skolinspektionen om verksamheten vid Borås Kristna skola följde gällande bestämmelser.

Skolinspektionen beslutade den 7 juli 2023 att förelägga AB Borås Kristna Skola att senast den 7 november 2023 vidta åtgärder för att avhjälpa brister inom områdena undervisade och lärande, särskilt stöd, individuella studieplaner för nyanlända elever, betygssättning och grundläggande förutsättningar för skolenheten. Vidare tilldelade Skolinspektionen AB Borås Kristna Skola en anmärkning rörande förvaring av nationella prov.

AB Borås Kristna Skola har den 7 november 2023 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och anmärkningen. Skolinspektionen har även begärt kompletterande uppgifter samt genomfört ett uppföljningsbesök den 8 och 9 februari 2024. Skolinspektionen har i uppföljningen av föreläggandet beslutat att utöka tillsynen genom att även omfatta bestämmelser rörande undervisning av legitimerade och behöriga lärare och svenska som andraspråk.

Huvudmannen har getts möjlighet att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Uppföljning av tidigare konstaterade brister

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 7 juli 2023 (nedan benämnt som tidigare beslut) att särskilt stöd inte alltid gavs i enlighet med beslutade åtgärdsprogram. Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att skolan i juni 2023 reviderat dokumentet "Rutin för systematisk avstämning av extra anpassningar och åtgärdsprogram". Huvudmannen har vidare inkommit med åtgärdsprogram jämte utvärdering av åtgärdsprogram för två elever samt uppgett att eleverna har fått det särskilda stöd som det har beslutats om.

Skolinspektionen har inför uppföljningsbesöket tagit del av skolans samtliga aktuella åtgärdsprogram samt efterfrågat pedagogiska utredningar som ligger till grund för de åtgärdsprogram som innehåller beslut om anpassad studiegång. Av ingiven dokumentation framkommer att det finns fyra elever som har beslut om anpassad studiegång och Skolinspektionen har fått ta del av en utredning gällande en elev med anpassad studiegång. Vad gäller flera av de beslut som Skolinspektionen tagit del av framgår inte vilka ämnen eller i vilken omfattning som undervisningen reducerats och inte heller hur länge anpassningen ska pågå.

Specialpedagogen uppger i intervju att det inte görs utredningar för elever som har en anpassad studiegång då det handlar om att eleverna ska ha kortare skoldagar. Rektorn uppger att det inte har upprättats någon formell utredning för alla elever med anpassad studiegång. Rektorn tillägger att det är små justeringar gjorda av elevernas scheman och det finns en risk att de har hoppat över det steget men att det finns en bakomliggande förklaring som skulle kunna kallas en utredning. Rektorn berättar vidare att skolan nu har beslutat att det, vid varje tillfälle då en elevs behov av anpassad studiegång eller särskilt stöd utreds, ska dokumenteras.

Vad gäller innehållet i de åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av framgår det när utvärdering av åtgärdsprogrammen ska göras, men det saknas uppgifter om vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig

skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt.

Enligt 3 kap. 9 § skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Av 3 kap. 10 § skollagen framgår att för en elev i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Av 3 kap. 12 § skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan, specialskolan och sameskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

I 29 kap. 10 § skollagen stadgas vilka av förvaltningslagens bestämmelser som är tillämpliga vid myndighetsutövning enligt skollagen hos offentliga och enskilda huvudmän. Det gäller bland annat dokumentation och motivering av beslut enligt 31 och 32 §§ förvaltningslagen.

Av förarbetena till skollagen framgår bland annat att beslut om anpassad studiegång ska föregås av noggranna överväganden, eftersom det kan innebära att

eleven lämnar grundskolan utan en fullständig utbildning. Elev och vårdnadshavare måste därför få information om vad ett beslut om anpassad studiegång kan innebära för elevens möjligheter att studera vidare och deras synpunkter ska inhämtas och beaktas i bedömningen (prop. 2009/10:165 s. 293 f).

Skolinspektionens bedömning

Mot bakgrund av inkommen redovisning bedömer Skolinspektionen att huvudmannen har följt föreläggandet avseende att se till att elever ges det särskilda stöd som är beslutat i elevernas åtgärdsprogram. Skolinspektionens utredning visar dock att det fortsatt finns brister i skolans arbete med särskilt stöd.

Tillsynen visar att det finns brister i flera av skolans beslut gällande anpassad studiegång eftersom det inte framgår vilka ämnen som berörs av anpassningen över tid, i vilken omfattning som anpassningen gäller och hur länge anpassningen ska pågå. Ett beslut om anpassad studiegång är en ingripande åtgärd för den enskilde eleven eftersom det kan innebära att eleven lämnar grundskolan utan fullständig utbildning. Av det skriftliga beslutet ska därför framgå vad som beslutats, dvs. vilka ämnen som berörs och i vilken omfattning. För flera elever saknas även en utredning som ligger till grund för beslut om åtgärdsprogram och anpassad studiegång. Skolinspektionens utredning visar slutligen att det i samtliga åtgärdsprogram saknas uppgifter om vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen måste vidta åtgärder för att se till att rektorn och skolans personal fullgör de skyldigheter och de uppgifter som följer av skollagens bestämmelser om särskilt stöd.

Betygsättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i tidigare beslut att det fanns brister i skolans arbete med betygsättning. Lärare som saknade legitimation hade inte beslutat om betyg tillsammans med lärare som var legitimerad. Skolinspektionen konstaterade vidare att betygs katalogen inte fördes i enlighet med författningarnas krav då det saknades signaturer av betygsättande lärare.

Huvudmannen har i sin redovisning uppgett att dåvarande rektorn (nuvarande biträdande rektor) under vår- och höstterminen 2023 informerat personalen om gällande rutiner för betygsättning samt författningarnas krav avseende dokumentation i betygs katalogen. Av rutinen framgår att betygs katalogen och betygsrapporter skrivs ut från InfoMentor och skrivs under av betygssättande lärare. Om det är en obehörig lärare som undervisat signeras betygs katalogen även av den behöriga läraren som var med vid bedömningskonferensen. Vidare har biträdande rektor haft en genomgång av betygssystemet InfoMentor och

personalen har under en studiedag höstterminen 2023 diskuterat betyg och bedömning, utvecklingssamtal och individuella utvecklingsplaner.

Skolinspektionen har i samband med uppföljning av föreläggandet tagit del av betygskatalogen för vår- och höstterminen 2023, betygsrapporter för vår- och höstterminen 2023 samt betygsblanketter i ämnet modersmål för vårterminen 2023. Biträdande rektor har i intervju uppgett att skolenheten påbörjade ett arbete under våren 2023 med att åtgärda brister i arbetet med betygskatalogen.

I samband med granskning av inkomna dokument framkommer att det på flera ställen i betygskatalogen för höstterminen 2023 saknas signatur av betygsättande lärare. Biträdande rektor uppger att det finns en deadline för inskrivning av betyg i IT-systemet. Efter detta skrivs alla betyg ut och lärarna ska sedan skriva under betygskatalogen. Hen uppger vidare att en lärare var sjuk när betygskatalogerna skulle skrivas under och en annan lärare måste ha glömt av att göra det. Hen kommer att be lärarna att skriva under betygskatalogen.

Vidare framgår av betygskatalogen från höstterminen 2023 att biträdande rektor signerat samtliga betyg i ämnet modersmål. Biträdande rektor berättar att hen skrivit på betygen för modersmålsundervisningen då hen enligt rutin fått de underskrivna betygen från de lärare i Borås stad som undervisat eleverna i modersmål. Hen har skrivit in betygen i systemet och sedan bifogat originalen till betygskatalogen. Biträdande rektor uppger också att hen skrivit en anmärkning i betygsrapporten om att hen skrivit in och under dessa betyg.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 14 § skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Av 3 kap. 16 § skollagen framgår bl.a. att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad.

Av 7 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog framgår att den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt.

Skolinspektionens bedömning

Av huvudmannens redovisning framgår att skolenheten under vår- och höstterminen 2023 genomfört flera utbildningsinsatser med personalen för att säkerställa att betygsättning sker enligt författningarnas krav. Av utredningen framkommer att icke-legitimerade lärare numera sambedömer med legitimerade lärare och Skolinspektionen bedömer därmed att huvudmannen har följt föreläggandet i denna del. Trots de utbildningsinsatser som genomförts kan

Skolinspektionen dock konstatera att det fortsatt föreligger brister i skolans hantering av betygskatalogen.

Skolinspektionens utredning visar att det på flertalet ställen i betygskatalogen för höstterminen 2023 saknas underskrifter och det har framkommit olika orsaker till varför lärare inte har skrivit under betygskatalogen. Skolinspektionen kan konstatera att den som fattar beslut om betyg ska skriva under i betygskatalogen med egenhändig signatur. Avsaknaden av signaturer i betygskatalogen utgör därmed en brist.

Vidare framgår av betygskatalogen för höstterminen 2023 att biträdande rektor skrivit in och signerat betyg i betygskatalogen gällande ämnet modersmål trots att undervisningen genomförts av lärare från Borås kommuns centrala organisation. För dessa elever har skolan delgetts underskrivna betyg från undervisande lärare. Även i dessa fall gäller kravet på egenhändig signatur av den betygsättande läraren i betygskatalogen. Det ankommer då på skolan att säkerställa att den person som beslutar om betyget, som huvudregel är den undervisande läraren om denne är legitimerad, också signerar betygen i betygskatalogen. Att, göra såsom biträdande rektor gjort, föra i och signera aktuella betyg i betygskatalogen är således ett bristfälligt förfarande. Ur ett rättssäkerhetsperspektiv är det viktigt att betygskatalogen hanteras på ett korrekt sätt, vilket innefattar att betygskatalogen innehåller de uppgifter som den ska och att betygen signeras på föreskrivet sätt.

Förvaring av nationella prov

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen tilldelade i tidigare beslut AB Borås Kristna Skola en anmärkning gällande bristen rörande förvaring av nationella prov. Huvudmannen uppger i sin redovisning att de under höstterminen 2023 har bytt lås på dörren till det rum där de nationella proven förvaras. Det är endast rektor, skolchef och intendent som har tillgång det låsta utrymmet för att på så sätt minimera riskerna för att någon obehörig kan komma åt de nationella proven.

Rättslig reglering

Av 9 kap. 22 a § skolförordningen framgår att Skolverket får meddela de föreskrifter som behövs om nationella prov och om skyldighet att delta i nationella prov.

Enligt 6 § Skolverkets föreskrifter om hantering och genomförande av nationella prov (SKOLFS 2013:19) ska ett prov förvaras inlåst på en skolenhet på ett sådant sätt att det säkerställs att provets innehåll inte blir känt före föreskriven provtidpunkt, föreskrivet provdatum, föreskriven provperiod eller under föreskriven användningstid. Efter föreskriven provtidpunkt, föreskrivet provdatum, föreskriven provperiod eller föreskriven användningstid ska ett prov förvaras på ett

sådant sätt att det säkerställs att Skolverket kan återanvända provet under den tid som har föreskrivits.

Skolinspektionens bedömning

Mot bakgrund av ovan redovisade omständigheter bedömer Skolinspektionen att AB Borås Kristna Skola har vidtagit åtgärder för att avhjälpa påtalad brist. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Undervisning och lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra studietid

Skolinspektionen bedömde i tidigare beslut att det fanns brister i skolenhetens arbete med att erbjuda eleverna i årskurs 4, 5 och 9 extra studietid. Huvudmannen uppger i sin redovisning att extra studietid från och med augusti 2023 erbjuds med minst två timmar per årskurs i årskurserna 4-9. Samtliga tillfällen ligger direkt efter att det ordinarie schemat slutat för dagen för respektive klass. Av inkomna scheman samt intervju med skolans intendent framgår att den extra studietiden finns inplanerad, i såväl elevers som lärares scheman.

Garanterad undervisningstid i ämnet idrott och hälsa

Skolinspektionen bedömde i tidigare beslut att elever inte fick sin garanterade undervisningstid i ämnet idrott och hälsa. Huvudmannen har i sin redovisning inkommit med en beslutad och uppdaterad timplan samt klass- och lärarscheman. Huvudmannen har även redogjort för hur eleverna får sin garanterade undervisningstid i ämnet idrott och hälsa tillgodosedd. Av elev- och lärarscheman samt intervju med läraren i idrott och hälsa för årskurs 4-9 framgår att ombyte och förflyttning till idrottslokalerna inte längre ingår som en del av undervisningen. Tid är avsatt för promenad till och från undervisningslokalen.

Det centrala innehållet i slöjdundervisningen

Skolinspektionen bedömde i tidigare beslut att undervisningen i ämnet slöjd inte fullt ut bedrevs utifrån ämnets kursplan och centrala innehåll eftersom eleverna inte gavs möjlighet att arbeta med eller att arbeta sammanfogat med de tre materialen trä, metall och textil.

Av huvudmannens skriftliga redovisning framgår att två behöriga slöjdlärare har anställts inför läsåret 2023/24. En lärare ansvarar för undervisning i trä- och metallslöjd och den andra läraren ansvarar för undervisning i textilslöjd. Vidare framgår av huvudmannens redovisning, intervju med undervisande lärare i slöjd samt rektorn att elever i årskurs 7-9 har vardera slöjdart varannan termin för att säkerställa att ämnet slöjd omfattar alla delar av ämnets syfte och centrala innehåll. Läraren som undervisar eleverna i slöjd på högstadiet berättar att eleverna arbetar med alla material sammanfogat enligt kursplanen och ger

exempel på hur elevernas arbete bedöms enligt betygskriterierna. Vad gäller årskurs 4-6 berättar de två undervisande lärarna i slöjd att de ännu inte hunnit samplanera undervisningen men att de avser att göra det framöver.

Rättslig reglering

Extra studietid

Av 10 kap. 5 a § skollagen framgår att elever i årskurs 4-9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet omfattar minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. Extra studietid ska inte räknas in i den minsta totala undervisningstiden enligt 5 §.

Av förarbetena framgår att extra studietid ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen. Med skoldag avses schemalagd undervisning, s.k. håltimmar, raster och eventuellt annat som enligt skolans bedömning ingår i elevernas skoldag. I praktiken innebär det att studietiden kan anordnas på morgonen eller på eftermiddagen i anslutning till elevernas schemalagda ordinarie undervisning, men också under håltimmar som kan förekomma mellan schemalagda lektioner (Prop. 2021/22:111 s. 36 f.).

Garanterad undervisningstid

Av 9 kap. 3 § skolförordningen framgår att bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1 till skolförordningen.

Av Bilaga 1 till skolförordningen framgår att elever ska få minst 180 timmars undervisning i ämnet idrott och hälsa under mellanstadiet och 280 timmars undervisning i högstadiet.

Syfte och centralt innehåll

Av 10 kap. 8 § skollagen framgår att det för varje ämne ska finnas en kursplan. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kursplaner.

Av 9 kap. 1 § skolförordningen framgår att för grundskolan gäller en läroplan enligt 1 kap. 11 § första stycket skollagen.

Skolinspektionens bedömning

Mot bakgrund av ovan redovisade omständigheter bedömer Skolinspektionen att AB Borås Kristna Skola har vidtagit åtgärder i enlighet med föreläggandet. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

Individuella studieplaner för nyanlända elever

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i tidigare beslut att det fanns brister i skolans arbete vad gäller individuella studieplaner för nyanlända elever. Av huvudmannens redovisning framkommer att det för läsåret 2023/24 inte finns några nyanlända elever som går på högstadiet.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 12 a § skollagen framgår att med nyanländ elev enligt denna lag avses en elev som har varit bosatt utomlands men nu är bosatt i landet och har påbörjat sin utbildning här senare än höstterminens start det kalenderår då han eller hon fyller sju år. Vidare framgår att en elev inte längre ska anses vara nyanländ efter fyra års skolgång här i landet.

Av 3 kap. 12 c § skollagen framgår att en nyanländ elevs kunskaper ska bedömas om en sådan bedömning inte är uppenbart onödig. Rektorn ansvarar för att sådana bedömningar görs. Av 3 kap. 12 d § skollagen framgår att en bedömning enligt 12 c § ska göras skyndsamt. För en nyanländ elev ska bedömningen göras i sådan tid att ett beslut om placering i årskurs och undervisningsgrupp kan fattas enligt 12 e §. Vidare framgår att resultatet av en sådan bedömning ska beaktas vid upprättande av individuell studieplan, bedömning av behov av studiehandledning på modersmålet samt vid övrig planering av undervisningen och fördelning av undervisningstiden.

Av 3 kap. 12 g § skollagen framgår att för en nyanländ elev som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §, ska en individuell studieplan upprättas senast inom två månader från mottagandet. Av förarbetena (prop. 2017/18:194 s. 90) framgår att en individuell studieplan ska upprättas inom samma tidsram och i samband med den inledande bedömningen.

Skolinspektionens bedömning

Mot bakgrund av huvudmannens uppgifter om att det på skolenheten, inför läsåret 2023/24, inte finns några nyanlända elever på högstadiet avslutas ärendet i denna del.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Undervisande lärare i musik årskurs 1

Skolinspektionen bedömde i tidigare beslut att huvudmannen inte följde skollagens bestämmelser om vad som får överlämnas på entreprenad genom att undervisningen i musik i årskurs 1 bedrivs av Kulturskolan och inte utfördes av en lärare som var anställd av huvudmannen. Av huvudmannens skriftliga redovisning framgår att musikskolan kommer till skolan och håller i musikundervisningen i

årskurs 1. Klassläraren i årskurs 1 har ansvaret för undervisning och bedömning i ämnet.

Studie- och yrkesvägledare

Skolinspektionen bedömde i tidigare beslut att skolans studie- och yrkesvägledares utbildning inte kunde anses motsvara skollagens krav på en utbildning avsedd för sådan verksamhet och att huvudmannen ska upphöra med att anställa studie- och yrkesvägledare utan utbildning avsedd för sådan verksamhet under perioden 7 juli 2023 – 31 oktober 2023. Av huvudmannens redovisning framgår att skolan inte har anställt någon ny studie- och yrkesvägledare med tillsvidareanställning under ovan nämnda period.

Tillgång till elevhälsa

Skolinspektionen bedömde i tidigare beslut att huvudmannen inte uppfyllde skollagens krav på att elevhälsan ska arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande. Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder samt intervju med skolans samlade elevhälsa framgår att den samlade elevhälsan träffas två gånger per termin. Fokus vid dessa möten är hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande insatser och bedrivs på organisations-, grupp- och individnivå. Elevhälsans representanter ger vid intervju flertalet exempel på hälsofrämjande och förebyggande insatser som bedrivits under läsåret.

Rättslig reglering

Undervisande lärare

Av 2 kap. 13 §, 17-18 §§ skollagen framgår bland annat att huvudmannen ska anställa lärare som har legitimation och är behöriga för den undervisning de ska bedriva, om de inte omfattas av något av undantagen från dessa krav.

Av 23 kap. 2 § skollagen framgår att med entreprenad avses i denna lag att en huvudman sluter avtal med någon annan om att denne ska utföra uppgifter inom utbildning eller annan verksamhet som huvudmannen ansvarar för enligt denna lag. Ett avtal om entreprenad får endast slutas under de förutsättningar som anges i 23 kapitlet i skollagen.

Studie- och yrkesvägledare

Av 2 kap 29 § skollagen framgår att elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

Enligt 2 kap. 30 § skollagen framgår att för att få anställas utan tidsbegränsning för studie- och yrkesvägledning ska den sökande ha en utbildning avsedd för sådan verksamhet.

Den som inte uppfyller kravet enligt första stycket får anställas för studie- och yrkesvägledning för högst ett år i sänder.

Tillgång till elevhälsa

Enligt 2 kap. 25 § skollagen ska det för eleverna i förskoleklassen och grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Skolinspektionens bedömning

Mot bakgrund av ovan redovisade omständigheter bedömer Skolinspektionen att AB Borås Kristna Skola har vidtagit åtgärder i enlighet med föreläggandet. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

Uppfyller skolan de krav som följer av gällande föreskrifter i nya delar som tillsynen omfattar?

Undervisning av legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har inför tillsynen fått in en förteckning över skolenhetens undervisande personal (nedan angiven som lärarförteckning) där lärarnas anställningsform, huruvida de har lärarlegitimation eller inte, aktuell behörighet samt undervisningsämnen framgår. Av skolenhetens 19 undervisande lärare i årskurs 1-9 innehar 16 lärarlegitimation. En lärarlegitimation ger läraren behörighet att bedriva undervisning i de ämnen och årskurser som anges i lärarens utfärdade legitimation.

Av lärarförteckningen framgår att av de 13 lärare som undervisar i årskurs 1-6 saknar åtta av dessa lärare behörighet att undervisa i ett eller flera av de ämnen som de undervisar i. Årskurs 1 och 2 undervisas av lärare utan ämnesbehörighet i 7 ämnen (bild, idrott och hälsa, musik, biologi, kemi, fysik och teknik) respektive 3 ämnen (bild, idrott och hälsa och musik). Årskurs 3 och 4 undervisas av lärare utan ämnesbehörighet i 9 ämnen (engelska, idrott och hälsa, matematik, musik, biologi, fysik, kemi, historia och samhällskunskap) respektive 7 ämnen (bild, engelska, idrott och hälsa, biologi, kemi, fysik och teknik). Årskurs 5 och 6 undervisas av lärare utan ämnesbehörighet i 13 ämnen (bild, engelska, idrott och hälsa, matematik, biologi, fysik, kemi, geografi, historia, religion, samhällskunskap, svenska och teknik) respektive 11 ämnen (bild, engelska, idrott och hälsa, biologi, fysik, kemi, geografi, historia, religion, samhällskunskap och teknik). Av

lärarförteckningen framgår att det i samtliga ämnen där en lärare undervisar, utan att inneha ämnesbehörighet, finns en eller flera andra lärare på skolenheten som har rätt behörighet för sådan undervisning.

Rektorn, tillika representant för huvudmannen, uppger att hen känner till att behörigheten på skolan är ungefär 50 procent och att det finns lärare med lärarlegitimation som saknar behörighet i ämnen som de undervisar i. Rektorn uppger att det är svårt att få sökande till tjänster som är mellan 10-15 procent och att de istället för att söka efter lärare med behörighet försöker att få befintliga lärare att läsa upp sina behörigheter. Vidare uppger rektorn att när skolan söker personal får de se vilka som söker och ta de bästa. De får ibland inte full behörighet och rektorn säger att det är en utmaning eftersom skolan inte har parallellklasser. På låg- och mellanstadiet har skolan valt att arbeta med klasslärare eftersom de anser att detta fungerar bättre för eleverna än med ämneslärare. De tror att det blir sämre för eleverna om de låter lärare gå mellan klasserna på grund av behörigheten.

På Skolinspektionens fråga om varför läraren, som har behörighet att undervisa i idrott och hälsa på låg- och mellanstadiet, detta läsår undervisar i förskoleklass uppger rektorn att läraren ville arbeta med de yngre barnen och i förskoleklass. Om en lärare säger att de inte vill jobba någonstans funderar vi på det. Vi kan inte sätta en lärare någonstans där den inte vill vara, berättar rektorn. På frågan om vilken undantagsregel som rektorn har tillämpat vid tjänstefördelningen uppger rektorn att hen inte är insatt i bestämmelserna och vad dessa innebär.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 13 skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen.

Av 2 kap. 15 skollagen framgår att en legitimerad lärare eller förskollärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver.

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska

1. vara lämpligt att bedriva undervisningen, och
2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande.

Av förarbeten till skollagen framgår att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat. Studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat. Det betonas också att rektorn har ansvar för att planera verksamheten på ett sådant sätt att lärare används för sådan undervisning som läraren har utbildning för. I vissa fall tillåts

huvudmannen att göra undantag från denna skyldighet. För att en undantagssituation ska anses föreligga ska det som huvudprincip antingen saknas lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de ska bedriva eller finnas särskilt skäl med hänsyn till eleverna. Som exempel på vad som kan vara "särskilt skäl" anger förarbetena behov av att få bort en utbildad lärare från undervisningen som har missbruksproblem. Förarbetena ger också exempel på organisatoriska skäl som gör att all undervisning inte kan bedrivas av lärare och förskollärare med utbildning för den aktuella undervisningen. Det kan handla om hastiga svängningar i söktryck och elevkullarnas storlek, tjänstledigheter, förändringar i efterfrågan på viss undervisning eller ökat behov av särskilt stöd (Se prop. 2009/10:165 s. 261-262, 267 f.).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att huvudmannen inte organiserat personalresurserna i årskurserna 1-6 på ett sådant sätt att eleverna så långt som möjligt ges undervisning av lärare som innehar ämnesbehörighet för den undervisning de bedriver. Utredningen visar att eleverna i årskurserna 1 och 3-6, under läsåret 2023/24, ges undervisning i mellan 7 till 13 ämnen av lärare som inte är behöriga för undervisning i dessa ämnen. Utredningen visar även att rektorn vid tjänstefördelningen inte har utgått ifrån lärarnas behörighet samt att lärarna i stor utsträckning undervisar i ämnen de saknar behörighet för, trots att det på skolenheten finns en eller fler lärare med adekvat behörighet för sådan undervisning.

Skolinspektionens utredning visar vidare att rektorn inte är införstådd i de undantagsbestämmelser som anges i skollagen. Även om de skäl som rektorn fört fram, till grund för hur hen har valt att organisera personalresurserna, till viss del kan betraktas som beaktansvärda utgör inte dessa sådana särskilda skäl som får anses göra det tillåtet att frångå gällande bestämmelser. Det är likväl en brist i skollagens mening att använda obehöriga lärare för undervisning när det finns lärare anställda vid skolenheten med rätt behörighet, men som i första hand inte används för undervisning i de ämnen och årskurser som de har behörighet för.

Syfte och centralt innehåll i ämnet svenska som andraspråk

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av ingiven lärarförteckning uppges ingen lärare undervisa i ämnet svenska som andraspråk på skolenheten. Av ämnesomdömen gällande årskurs 1-5 framgår att över 20 elever bedömts enligt kursplanen för svenska som andraspråk under höstterminen 2023.

I intervju med skolpersonal uppges att de just nu inte har någon undervisning i svenska som andraspråk och att det inte finns några elever som följer kursplanen i svenska som andraspråk. En lärare berättar att det finns flera elever i årskurs 1 som

undervisas i svenska med stöd, gällande till exempel ord och begrepp, och som sedan bedöms enligt svenska som andraspråk.

Specialpedagogen uppger att lärare och rektor haft en dialog om vilka elever som ska bedömas enligt kursplanen för svenska som andraspråk. Vidare berättar specialpedagogen att det inte finns några grupper när det gäller svenska som andraspråk på skolan utan läraren som undervisar i svenska integrerar eleverna i sin vanliga undervisning. Specialpedagogen uppger att hen uppfattar det som att eleverna får undervisning i ämnet svenska men bedöms utifrån ämnet svenska som andraspråk.

Rektorn berättar att det finns elever som läser svenska som andraspråk men att hen inte varit delaktig i frågan under höstterminen 2023 då hen arbetade som biträdande rektor. Vidare uppger rektorn att undervisningen i svenska som andraspråk ges individanpassat och inom ramen för undervisningen i svenska. Rektorn säger att det är detaljer som skiljer undervisning i svenska och svenska som andraspråk och ger som exempel att när eleverna skriver en text måste man tänka annorlunda gällande grammatik och stavning. Lärarna ger också eleverna extra material.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 10 § skollagen framgår att rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar. Rektorn får uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare vid förskole- eller skolenheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i frågor som avses i första stycket, om inte annat anges.

Av 5 kap. 14 § skolförordningen framgår att undervisning i svenska som andraspråk ska, om det behövs, anordnas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål, elever som har svenska som modersmål och som har tagits in från skolor i utlandet, och invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en vårdnadshavare. Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk för en elev.

Av 5 kap. 15 § skolförordningen framgår att undervisning i svenska som andraspråk ersätter undervisning i svenska. Svenska som andraspråk får därutöver anordnas som språkval i grundskolan och specialskolan, som elevens val, eller inom ramen för skolans val.

I kursplanen för ämnet svenska som andraspråk framgår att undervisningen ska utgå från ett andraspråksperspektiv och det centrala innehåll som undervisning i ämnet ska behandla (Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22) del 5).

Skolinspektionens bedömning

Tillsynen visar att det finns brister i skolenhetens arbete gällande undervisningen i svenska som andraspråk. Utredningen visar att det finns elever som bedöms utifrån ämnet svenska som andraspråk, men som inte får undervisning enligt rätt kursplan, då eleverna inte får undervisning i ämnet svenska som andraspråk utifrån ämnets kursplan och därmed går miste om delar av det centrala innehåll i ämnet som skiljer sig åt från kursplanen i ämnet svenska.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

AB Borås Kristna Skolas verksamhet vid Borås Kristna skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller särskilt stöd, skolans hantering av betygskatalogen, undervisning ska ges av legitimerade och behöriga lärare och syfte och centralt innehåll i ämnet svenska som andraspråk. Det finns därför skäl att förelägga AB Borås Kristna Skola att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

 Linda Lundberg

Beslutsfattare
Signerat av: Linda Lundberg

 Elina Eliasson

Föredragande
Signerat av: Elina Eliasson

I ärendets handläggning har även Jenny Lind medverkat.